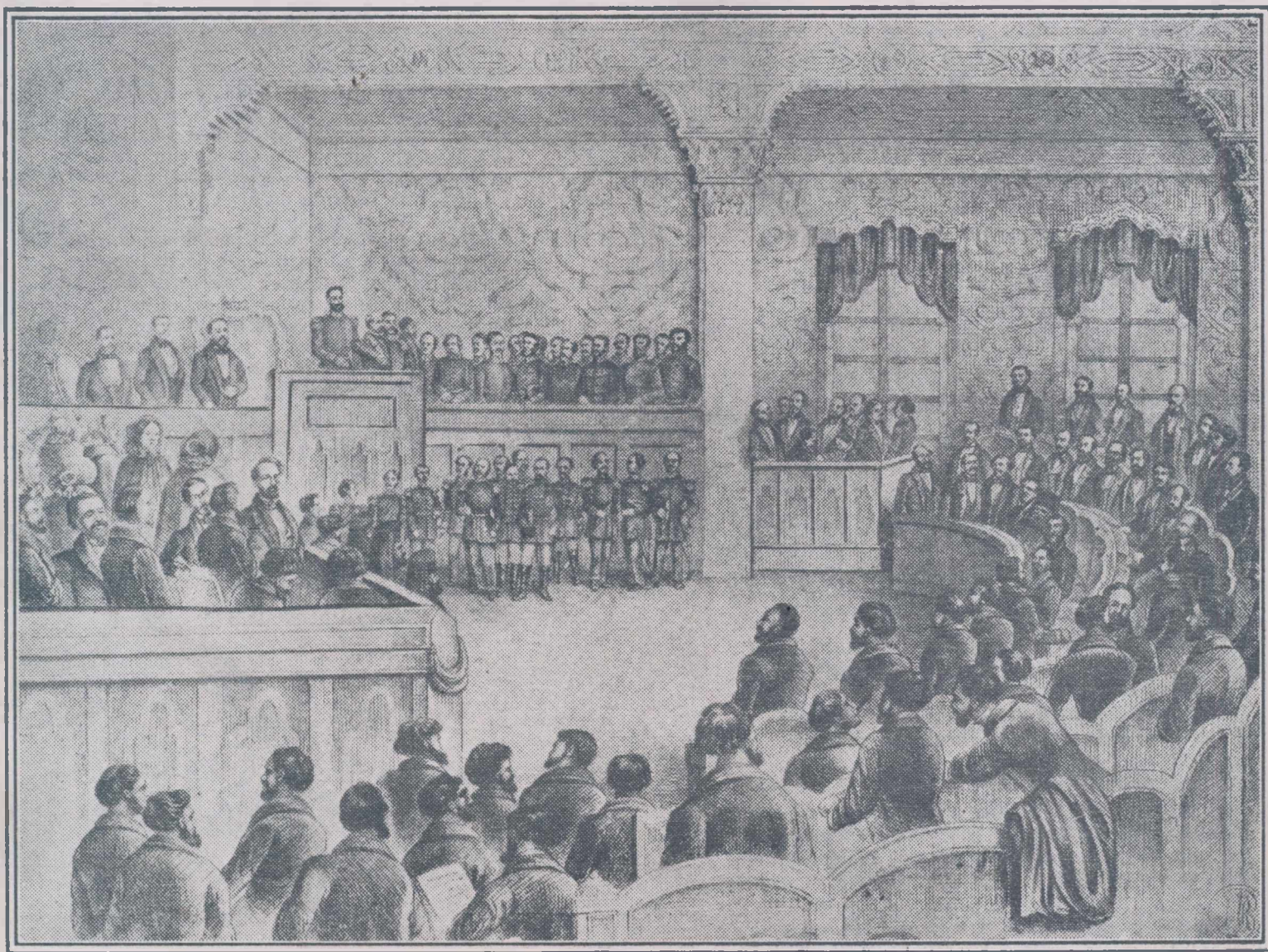

UNIVERSUL LITERAR

Deschiderea Camerei Naționale din România de către Domnitorul Alexandru Ioan I
la 29 Februarie 1860

In acest număr : C. ARDELEANU, GH. BACOVIA, M. SORBUL, G. BRAESCU, D. ANGHEI, ȘT. O. IOSIF, MIHAIL KOGALNICEANU, DON JOSE, VOLTAIRE, GEORGE MIHAIL ZAMFIRESCU, G. BREAZUL, SERGIU DAN, G. NICHITA, LIBERALLE NETTO, GH. CARDĂȘ, N. N. TONITZA, B. CECROPIDE, I. FLOROIU, PERPESSICIUS. Buletin bibliografic săptămânal de Al. Sadi-Ionescu. Vignete, desene și gravuri din texte vechi

Carmen-Saeculare

— FRAGMENT —

Cu prilejul sărbătorii a cincizeci de ani dela Untre (1909)

DOINA

Unire! O, vis magic visat de-ațiși eroi!
Neroe care doarme nălămurită'n noi,
Să simți întotdeauna pe cineva aproape,
Puterea domnitoare peste pământ și ape,
Mister care împinge învoarele spre mare,
Fir nevăzut ce leagă al păsărilor stol,
Al însăși vieții noastre cel maimăreț simbol,
Unire, forță oarbă, o! tainică chemare.
Ce mândră sunt eu astăzi căți pot rosti cuvântul!

(Ingenunche)

Umilă-mi plec genunchii în fața voastr'-acum,
Giganți pe care timpul în grabnicul lui drum
V'a pus ca stâlpi de strajă spre-a ne păzi pământul:
Eternă închinare vi se cuvine vouă!

(Intorcându-se spre Danubiul)

Și-acum, bătrân părinte, cu mâinile-amândouă,
De nu-i un vis acesta, dă negura 'ntr'o parte,
Dă drumul iarăși vremii ca să 'și urmeze sborul
Și spune-mi mai departe.
Ce-ascunde viitorul!

DANUBIU (ca într'un extas)

Intr'o împărăție, la obârșia mea
Pe-acolo unde-s numai un răușor abia,
Ce 'și despletește apa prin văile adânci,
Este-un castel fantastic împresurat de stânci,
Intr'o împărăție, la obârșia mea...

Un cuib de vultur pare fantasticul castel
Zidit din vremi străbune și-acolo sus în el,
Ferit de lumea 'ntreagă trăește-un prinț strădîn,
Ca niște oști stejarii în paza lui în tin
Și-un cuib de vultur pare fantasticul castel...

Când soarele se'naltă încet dinrăsărit,
El dăinue în zare o clipă'n loc oprit,
Arzând ca o coroană pe negri codrii mari
Și freamătă oștirea bătrânilor stejari
Când soarele se'naltă încet din răsărit...

Uimit privește prințul din vechiul lui castel
Și adesea i se pare c'ajung până la el
Din loc în loc purtate războinice chemări —
Lung clocotesc bătrânii stejari în depărtări
Și-uimit ascultă prințul din vechiul său castel...

Atunci a mele unde iau graiul de baladă,
Sglobii peste pripoare săltând când stau să cadă
Și-i povestesc în taină de-o țară fermecată
In care-adus de mine va stăpâni odată,
Și-atunci a mele unde iau graiul de baladă

Ii povestesc într'una de țara fermecată,
Iau glasul de sirenă și-atunci ca niciodată
Castelul vechiu îi pare că este trist și gol —
Dar într'o dimineață la poartă-i ba'e-un sol
Ce vine ca să-l chemi în țara fermecată...

E greu să fi lași în urmă castelul părintesc
Și-atâtea lucruri srumpe cari toate-și amintesc
Viața ce-ai trăit-o, — la fiecare pas...
Sânt lacrimi în cuvântul acesta „bun-rămas“ —
Dar el își lasă 'n urmă castelul părintesc...

Premiul de proză

„Universul Literar“

— de 5,000 lei —

Am anunțat în numărul trecut al revistei instituirea unui premiu, de 5000 lei pentru o lucrare în proză: nuvelă, schiță, amintire, fragment de jurnal, sau oricare alta din varietățile lucrărilor în proză.

Termenul de predare al manuscriselor este de două luni dela data primei publicări. Deci ultimul termen este 24 Martie 1926.

Manuscrisele vor fi scrise citeț, fără a purta iscălitura autorului. Fiecare manuscris va avea însemnată sus, pe prima pagină, într'un colț, o deviză convențională (de pildă; poeta nascitur sau unirea face puterea, etc.) — aceeași deviză convențională se va însemna și pe un plic de cartă de vizită, în lăuntrul căruia autorul își va închide numele.

Manuscrisul, cu deviza astfel scrisă, dimpreună cu micul plic de vizită, se închid într'un plic mai mare, oficial, și se trimite, recomandat redacției sau redactorului „Universului literar“, str. Brezoianu, 9 bis. E preferabil ca plicurile acestea să poarte într'un colț, sau pe verso, specificarea pentru premiul de proză.

Comisiunea care va ceti și va premia cea mai bună lucrare se compune din d-nii:

LIVIU REBREANU
E. LOVINESCU
N. DAVIDESCU
ION PILLAT
PERPESSICIUS

Arzând ca o coroană pe negri codri mari
El vede mândrul soare, iar falnicii stejari
I-aduc de pretulindeni războinice chemări,
Și merge către soare, pe care-l vede 'n zări
Arzând ca o coroană pe negri codrii mari:

Acesta-i cel ce tine în mână viitorul!
Acestuia să-i iasă în drum cu flori poporul,
Acesta îl va duce pe căi de biruință!
Acestuia se cade ca să-i purlați credință,
Căci El e cel ce ține în mână viitorul!

D. ANGHEL și ST. O. IOSIF

Boul și Cerbul

— FABULA —

Și boul s'a nălănit într'o poiană
Cu vârul cerb — chiar vârul său primar —,
El boul, cu o burtă dolofană,
Iar costeliv sfiosul homar,
S'au mirosit întâi spre cunoștință,
Sa vadă dacă nu s'au înșelat,
Apoi, — dobitocească-obișnuință —
Induioșați s'au lins îndelungat.

— „Măi vere“, prinse boul blând să ragă,
„Tu-mi ești din toate ruda cea mai dragă,
Și mult aș vrea — de nu ți-e cu banat,
Să fii și tu ca mine așezat.
Nu vreau să spun, că nu ai de mâncare,
Deși pe iarnă nu prea ai nutreț,
Dar tu ce ești atâta de isleț
Gândește-te : vieața ta nu are
O chezășie cât de mică și
Oriunde și oricând poți întâlni
Un lup flămând sau țeuva unei flinte.
De-aceea dacă vrei să fii cuminte,
Pe cât ești de isteț și de frumos,
Domesticeste-te și tu cu mine,
Căci omul e din fire mai milos
Și te-o 'ngriji și te-o hrăni mai bin e.

L'aceste vorbe fără de sfârșit
Sfiosul cerb mugi înăbușit :

„Ai numai două coarne, dragă vere,
Și totuși capul tău în jos umil se cere,
Pe când eu port fălos și greu nu mi-i,
„Povara unei mândre punoplii!“
„Dar știi, cerbicea de ce mi-e tare,
„Deși nu pot urni măcar un plug?
„Fîndcă, vere....., nu-i cu supărare“,
„Grumazul meu nu a știut de jug“....

Un ropot, troznete de crângi uscate
Și boul se trezi pe neașteptate
Cu umbra-i doar, răgând nelămurit :

„Ori eu sunt prost, ori vârul e smintit“.

MIHAIL SORBUL

nicu 'n barbă... Să zic, să ne dea două sprituiri ?“

— „Și soldații pân'or ulta p'asta,
pân'or invăța p'aillaltă. Măi, ce jale!“

— „Și ce pumni... Zi să ne dea două sprituiri“.

— „Da, cercetașii săracii“...

— „Aia e mai ușor“.

— (descurajat) „Ce ușor“...

— „Cresc, sunt mari, dă-i dracului!“

Zi să ne dea două sprituiri“...

— „Auzi mă, să-și schimbe numele...
Care va să zică deacum înainte, ca și incognito“.

— „Să-și zică Popescu, nu-l mai găsește nici dracu“.

— „Da aviația mă, aviația... Uitasem, săraca de ea!“...

— „Aia da, zic și eu, e teribil... Spune mă, să ne dea două sprituiri“.

— „Nu beau mă, nu beau“.

— „Serios ?“.

— „Pe onoarea mea... Și când te gântești“....

— „Atunci hai s... ce mă pisezi de pomană“.

G. BRAESCU

Când orbii judecară culorile

— VOLTAIRE —

Se știe că n începuturile corporației celor 300 de cerșetori orbi, toți erau egali și că micile lor afaceri se decideau cu majoritate de voturi.

Ei deosebeau de minune, din pipăit, moneda de aramă de cea de argint și niciodată, vreunul din ei n'a luat vinul de Brie drept vin de Burgundia. Mirosul le era mai fin decât al vecinilor lor, cari nu erau orbi. Ei raționară fără de greșală asupra celor patru simțuri, cu alte cuvinte cunoscuseră tot ceea ce li e îngăduit omului să cunoască; și trăiră în pace și fericiți, — atât de fericiți cât pot să fie niște cerșetori orbi. Din nenorocire, unul dintre ei pretinse că are noțiuni clare despre simțul văzului; izbuti să fie ascultat, se puse pe intrigi, formă entuziaști : în cele din urmă fu recunoscut ca șef al corporației. El se puse să judece culorile, ca un suveran absolut și totul fu pierdut.

Acest prim dictator al celor 300 de orbi cerșetori, își alcătui dintăiu un mic consiliu, cu ajutorul căruia se proclamă stăpân peste toate pomenile. În chipul asta nimeni nu îndrăzni să i se împotrivescă. El decretă că vestimintele celor 300 erau albe : orbii îl crezură și nu mai vorbiră decât de frumoasele lor haine albe, cu toate că nici una nu era de culoarea asta. Și cum toată lumea își bătea joc de ei, ei merseră să se plângă dictatorului care-i primi cât se poate de rău; el li trată drept inovatori, drept spirite îndărătnice, niște răzvrătiți ce se lăsau seduși de opiniile eronate ale celor cu ochi și care îndrăzneau să se îndoiască de infailibilitatea șefului lor. Zăzania asta împărți pe orbi în două tabere.

Dictatorul, ca să-i potolească, dădu un decret prin care hotărî că vestimintele erau roșii. Dar nici un vestmânt, de-al celor 300 nu erau roșu și lumea își rase de ei mai mult ca oricând : și iarăși jalbe și reclamații din partea corporației.

Dictatorul se infuriă, orbii de asemenea; se bătură timp îndelungat și liniștea nu se restabili decât în ziua când li se îngădui tuturor celor 300 să-și amâne judecata despre culoarea hainelor ce purtau.

Un surd cetind istorioara aceasta, mărturisă că orbii greșiseră voidnd să judece culorile dar rămase neclintit în părerea că numai surzilor li-i dat să judece muzica.

SCRISOARE

Mai visez apele ochilor tăi, atât de line
Că'n ele nimic nu moare, nimic nu'n vie.
Mai duc cu mine ca vioara câteva suspine
Și glasul tău mai răsună ca o depărtată sonerie.

Indur câteva miresme mai mult în amintire
Și plâng versificat umbra câtorva cuvinte.
De o plimbare lungă cu popas la mănăstire
Și alte câteva date îmi aduc miminat de clar, aminte.

Rechia ta și-acuma flutură ca un steag tubit.
Și panglica din păr e tot albastră deschis,
Mai știu ceasul în care întâi te-ai ivit
Și multe mici amănunte pe care nu le-am scris.

SERGIU DAN

noaselor sale basme, împrumutând dela poezi versurile, din cântecele populare, cuvintele, isbutește în timp de o mie și una de nopți, să întoarcă definitiv, pe sultanul Schahriar, dela hotărârea sanguinară luată din pricina falsității și infidelității femeilor, de a ucide pe fiecare din femeile sale, după prima noapte. Baletul compus de Romanovsky nu tinde să găsească expresiunea coregrafică adecvată muzicii lui Rimsky. Nu numai atât, dar, înlătură și programul suitei simfonice, înlocuindu-l cu altul: Schahriar, regele Indiei, plecând la vânătoare, haremul său este lăsat pradă sclavilor prin corupția marelui eunuc, în urmă pătrunde în harem și amantul Zobeidei, favorita regelui, și o „petrecere nebunească“, „o adevărată orgie“ se desfășoară, „o nebunie generală îi cuprinde pe toți“ până când regele înapoiindu-se, „un masacru cumplit de neveste, de sclavi, de eunuci“ pune capăt orgiei și vieții celor căzuți în gresala ei. Fără a analiza psihologic (muzică și balet), moment cu moment, încheierea poemului simfonic, atât de luminoasă, de senisă și plină de optimism, în majorul omonim schițat de arpeggiile violinei solo, nu este în nici un chip de identificat cu sumbrul sfârșit al baletului, al poemului coregrafic, cu masacrul general pe care-l încheie Zobeida, străpungându-și inima cu pumnul regelui. Cursul ideilor muzicale din suita simfonică nu-și află corespondentul coregrafic, în mișcările și atitudinile corporale și nici cu ideia literară ce stă la baza compunerii suitei simfonice nu concordă. Românul designează foarte spiritual acest fenomen prin zicala, desigur, de un sens mult mai general: „Eu fi cânt sârba, el joacă rustemul“. Din această pricină, nu s'a putut obține o comuniune, o contopire a muzicii în gest, pentru a se realiza formula de artă indicată de Strawinsky. Și astfel, „unitatea în diversitate“, principiul consacrat al esteticii formale, nu-și poate afla o mai definitivă și categorică negare ca în acest hibrid conglomerat literaro-muzicalo-coregrafic a cărui completă percepere ar presupune o ciudată structură de conștiință; nu numai o dublă, ci chiar o împătrită conștiință sau pur și simplu, o capacitate excepțională de disociere psihologică. Muzica pură, prin vagul imaginilor ce trăzește în auditor, ar fi poate mai propice expresiunilor coregrafice. Evoluția artei însă a ajuns la muzica de balet, la formula de artă a lui Strawinsky, din „L'oiseau de feu“, „Le sacre du Printemps“, „Pétrouchka“, etc.

Chiar în toamna trecută orchestra noastră a cântat sub bagheta lui George Georgescu „L'oiseau de feu“. Arta coregrafică a primului balerin al Operei române, aci ar fi trebuit pusă la probă.

Ar fi fost și altceva mai bine de făcut. Folklorul românesc ar fi trebuit explorat de compozitorii noștri, la fel cum a fost exploatat cel rusesc de Strawinsky. Inspirațiunea lui Strawinsky este „profondément russe“, „puise largement dans le folklore du terroir russe la matière de ses thèmes“ (Dumesnil).

Din cântul și jocul nostru popular, din basmul fetilor frumoși și cosinzene și smei, din balada noastră populară, compozitorii noștri au a ne da baletul și pantomima noastră, formele de artă ale viitorului artei noastre, opera de artă românească. Pe aceasta urmează să o dorească, să-i stimuleze producțiunea și să o interpreteze „Opera Română“.

G. BREAZUL

Un match programatic

Premiul literar de 20,000 lei al „Ideei Europene“

Înainte de a se proceda la cel de al treilea și ultim vot, al acestui premiu literar, „Ideea Europeană“ a cerut d-lor Ion Minulescu și Liviu Rebreanu să-și expună crezurile literare. Cetitorii vor avea să aleagă nu numai între operele literare pe care le-au preferat dar și între două credințe literare, cari, precum se poate vedea din rândurile de mai jos, sunt în luptă una cu alta. O luptă fără vărsare de sânge, cum e și natural, dar cu destulă risipă de verovă și de cugetare:

Crezul literar al d-lui Ion Minulescu

Manifestațiile artistice se judecă numai după nouțate și sensibilității artistului. Materialul nu are de cât o importanță secundară Subiectul, nici măcar atât. Puțința de a prezenta frumosul sub o formă nouă, este singura scuză a celui care se încapățânează să repete ce au mai făcut și alții înaintea lui.

A crea, înseamnă a dărâma mai întâi. A dărâma însă, nu înseamnă numaidecât a distruge. Artistul adevărat, dărâmă totdeauna. Din orice fel de material vechi, se poate crea o infinitate de forme noi. Ruinele se distrug, nu se transformă. La nevoie, se pot chiar păstra. Ruinele însă nu se imită nici odată. Frumosul nu se poate încătușa numai într'o anumită formulă.

Ion Minulescu

În artă, găina trebuie să clocească totdeauna numai ouă de rață.

Meșteșugul frumosului nu se perpetuează prin ce există, ci numai prin ce nu există încă. Cu cât o formulă nouă de artă produce mai multă nedumerire în momentul apariției ei, cu atât capătă mai multă viabilitate în patrimoniul artistic al trecutului. În artă, noul născut nu devine matur de cât după ce începe declinul epocii care l'a produs.

Cel care se adăpostește sub acoperișul așa zisei tradiții artistice, nu poate fi artist adevărat! Tradiția nu crează decât copiiști papagali, savanți și caligrafi...

Tradiție artistică, nu înseamnă artă tradițională. Tradițională, nu poate fi de cât o dogmă religioasă, o datină populară, nu o legendă națională. Artă tradițională, nu există. Există numai posibilități personale de creații artistice variate, care cu timpul pot deveni tradiționale sub forma unor opere definitiv realizate și intrate în patrimoniul artistic al unui popor. Atât și nimic mai mult... A face artă după tradiție înseamnă a prepara veșnic același medicament, după aceiaș rețetă unică, fiindcă tradiția exclude nouțate, invenția, libertatea, fantezia, spontaneitatea, nebunia și păcatul. Tradiția artistică sărăcește și distruge arta. Ea nu botează ca sfântul Ion, ci îngroapă numai ca Iosif din Arimatea pe cei botezați de alții...

Arta este individuală, autonomă, ab-

Crezul literar al d-lui Liviu Rebreanu

Nu frumosul, o născocire omenească, interesează în artă, ci pulsația vieții. Când ai reușit să închizi în cuvinte câteva clipe de viață adevărată, ai săvârșit o operă mai prețioasă decât toate frazele frumoase din lume. Precum nașterea, iubirea și moartea alcătuiesc enigmele cele mai legate din viața omenească, ele preocupă mai mult și pe scriitorul care încearcă să creeze viață. Literatura rezultată din asemenea preocupări, nu poate mulțumi nici pe super-esteții ce savurează numai rafinările stilistice sau extravaganțele sentimentale, nici pe amatorii de povestiri gentile de salon. Nici n'are nevoie. Literatura aceasta, ca și viața cea mare, trăește prin și pentru ea însăși. Durabilitatea ei atârână numai de cantitatea de viață veritabilă ce o cuprinde.

Liviu Rebreanu

Creația, nici în literatură, nu face salturi. E o verigă între trecut și viitor. Iși implântă adânc rădăcinile în pământ, ca să se poată urca mai sus spre cer. Se uită cu evlavie pioasă înapoi, spre a putea privi mai sigur înainte. Nu-și închipue nici o secundă că înaintea ei n'a existat nimic și după ea se va prăbuși tot.

Sinceritatea cred că e calitatea de căpetenie a scriitorului adevărat. Sinceritatea, față de sine, din care izvorăște sinceritatea față de artă. Dacă nu te dăruiești întreg artei în clipa creației, nu vei zămisli decât monștri fără viață.

A crea oameni nu înseamnă a copia după natură indivizii existenți. Asemenea realism sau naturalism e mai puțin valoros ca o fotografie proastă. Creația literară nu poate fi decât sinteză. Omul pe care-l zugrăvesc eu o fi având și trebuie să aibă asemănări cu mii de oameni, cum au și în viață toți oamenii, dar trăiește numai prin ceace are unic și deosebit de toți oamenii din toate vremurile. Unic însă e numai sufletul. Viața eternizată prin mișcări sufletești — realism.

Temelia creației rămâne, negreșit, expresia nu ca scop, ci ca mijloc. De dragul unei fraze strălucite sau a unei noi

surdă și, dacă vrei, chiar inutilă. Ea nu există de cât în exemplare unice, ca și nedumerirea lui Hamlet în mijlocul familiei sale și demnitarilor de la Curte — oameni normali și foarte cum se cade.

Arta este exteriorizarea brutală a unei entități sufletești rebele. Ea nu suportă și nu impune nici un fel de disciplină. Ea se adresează numai celor cu resurse suficiente de a se apropia de artist. Restul mulțimei, trebuie să stea deoparte. Nu toată lumea simte nevoia absolută a artei. Arta nu se poate coborî prea aproape de pământ, fiindcă nu are picioare. Are numai aripi. Arta nu este o femeie de stradă care se pune benevol la dispoziția pr mului trecător. Nu este nici pacoste socială, nici nevoe fiziologică. Este un capriciu divin în existența unui muritor. Este o zeiță sacrificată, pe care însă n'o poți invita, nici la hotel, nici la ofițerul stărei civile. Cel care îi simte farmecul vecinătății în clipa când a recunoscut-o din mulțimea altor femei, o salută numai, o urmărește și se lasă urmărit de obsesia imperativului ei categoric. Restul nu mai este artă — este ordonanță polițienească, reclamă comercială, repaos duminical sau sărbătoare națională.

Și-acum (fiindcă este vorba de cei cari scriu) o carte de literatură nu este un curs de gramatică, aprobat de Ministerul instrucțiunii publice. Profesorul de limba română, te învață numai cum trebuie să scrii. Scriitorul român însă, îți dovedește că se mai poate scrie și altfel de cum scriu toți ceilalți români.

Iată arta adevărată — acest „altfel” și nimic altceva mai mult.

Imperecheri de cuvinte nu voi sacrifica nici odată o intenție. Prefer să fie expresia bolovănoasă și să spun într'adevăr ce vreau, decât să fiu șlefuit și neprecis. Am impresia că toate strălucirile stilistice, cel puțin în opere de creație, se fac în dauna preciziei și a mișcării de viață. Și mai cred că e mult mai ușor a scrie „frumos”, decât a exprima exact. Poate nu e numai o întâmplare că toți creatorii mari de viață s'au mulțumit să scrie bine și au neglijat floricelele stilistice după care se prăpădeau contemporanii. Precum iarăși nu trebuie uitat că tocmai stilul e mai trecător într-o operă de artă.

Expresia exactă îți cere mai multă sbuciumare: „cuvântul ce exprimă adevărul”. Numai prin ea poți urmări de aproape sinuozițiile sufletului care explică viața. Psihologia și obiectivitatea merg alături și presupun aceeași retragere a eului scriitoricesc în colțul cel mai modest al sufletului, spre a face loc desfășurării creației. Modestia nu e și dezinteres, ci dimpotrivă o atitudine. Fără amestecul meu direct, opera va putea crește și trăi mai independent. Copilul zdravăn n'are nevoie în viață de hainele tatălui.

Dacă primești arta drept creație, trebuie să-i atri bui și o valoare etică. Arta ca ușoară jucărie ar fi tot atât de incomprehensibilă ca și viața socotită fără rost. Arta n'are menirea să moralizeze pe om, evident, dar poate să-l facă să se bucure pentru că e om și pentru că trăiește, și chiar să-l facă mai om. Contemplarea vieții, pe care o oferă creația, poate fi uneori mângâitoare ca o rugăciune...

Rapsodia concertantă a lui Stan Golestan care urma după simfonia lui Schubert în același simfonic, dacă nu evocă în totul mult discutatul opuscul al lui Wagner: „Judaismul în muzică”, este de natură totuși, a pune o problemă de primul ordin în privința utilizării motivelor populare sau pseudopopulare românești de către compozitor, problemă care n'ar ocoli, bine 'nfeles, contribuția, fie și negativă, pe care compozitorii români de altă rasă o aduc în discuția și deslegarea ei. O necontestată stăpânire a tehnicii scrisului muzical, o aplicare deosebit de simpatice asupra folklorului românesc și o știință sigură și bogată experiență muzicală, nu împiedică totuși pe Golestan să utilizeze în lucrările sale selecțiunile din „Chitaristul român” — o foarte discutabilă culegere de muzică românească —, să truncheze netam, nesam, motive melodice și să le scâlceze pentru o estetică bizară, deasemenea să se oprească, în privința structurii gamale, la acea blestemată secundă mărită dintre treptele III—IV, în minor, care, — pentru numele lui Dumnezeu! — este mai mult țigănească și ungurească (vezi S. Karg-Elert) de cât caracteristic românească. Sunt constatări care nu numai că înlătură problema, ci, din contră, o impun cu tărie criticii. Până la soluționarea ei științifică, nu ne vom sfii totuși să reamintim că artistul în general și, deci, și compozitorul muzical, nu este în niciun caz spărcaciul materialului artistic întrebunțat, oricât Golestan ar cânta, ca în parca doua a rapsodiei sale: „Rabdă inimă și taci...”

Ne rămâne prea restrâns spațiu pentru admirabilele două concerte ale „Asociației de muzică de cameră”, pusă sub egida valoroșilor profesori dela conservatorul nostru bucureștean, în fruntea cărora suflătorii dețin, cu sacrificii de organizatori și cu eforturi artistice superioare, primul rang. Dar despre toate aceste eforturi și despre tot binele pe care îl revărsă peste nădejile de înaintarea culturii muzicale românești, în viitorul număr al revistei noastre.

G. BREAZUL

Cronica muzicală

Al cincilea concert simfonic dirijat de George Georgescu

(Palatul Ateneului 11 Ianuarie 1926)

Al doilea și al treilea concert al „Asociației de muzică de cameră”
12 și 18 Ianuarie 1926, în sala Ateneului.

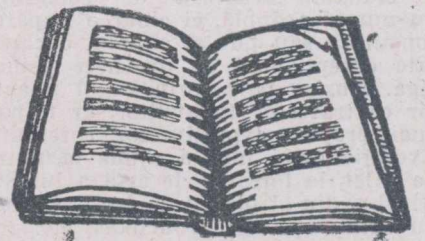
Se cuvine să însemneze cronica de față, din capul locului, cinstita slujire închinată muzicii pure între cele din urmă două zile dela mijlocul lui Ianuar. Muzica simfonică și muzica de cameră au purtat în acest interval de timp (succese pe care le-ar râvni oricare centru de cultură muzicală cât de înaintat.

La ultimul concert simfonic și la ambele audiiuni ale tinerei înjghebări de muzică de cameră, Mozart, Schumann, Schubert, Brahms, Franck, Grieg, Liapunov, au prilejuit muzicienilor noștri frunțoși momente de interpretare artistică superioară, de înalt prestigiu artistic și de sincere manifestațiuni pentru cultivarea muzicală a poporului. *Cella Delaorancea, Muza Germani-Ciomac, George Georgescu, Hoerath, Mendelssohn, Nițulescu, Dan Simionescu, Solomonescu, Thaler și Theodorescu*, iată atâtea nume proeminente din viața muzicală românească de azi, care au isbutit să realizeze această admirabilă săptămână luminată pentru nădejile noastre de promovarea educațiunii muzicale.

La al cincilea concert simfonic, *George Georgescu* a stilizat cu baghetă măiastră *Simfonia VIII-a de Schubert*, în si minor, cu adâncul și refîntul ei patos romantic. Cu distinsă rafinerie dinamică, cu impresionante scufundări în pianissime și cu svăcniri agogice pline de interes, *George Georgescu* și-a temperat complexitatea gesturilor și aflându-se, cum de mult nu l-am ascultat, în elementul său, a dirijat recules acest minuat tors, simfonia „neterminată”: un foșnet lin de frunze îngălbenite de toamnă, prin care motivele de melodism popular șerpuesc cu îndemnuri potolite, rar înfiorate de vagi

lucurii și iar domolite de un fel de feminitate delicată atât de caracteristică și de proprie sufletului creatorului, lui Schubert. Partea I: penumbră, singurătate, înfrigurate bății de inimă, suspine; partea II: transfigurare în „balsam din ceruri”, raze timide de soare, senin de primăvară timpurie, naive nădejdi, „zâmbete 'n lacrimi”, cum ar zice Nichifor Crainic. Numai Beethoven, de sigur, ar fi fost în stare să prăvălească în sbuciumul tragicului sau în sguđuitorul dramatism al eroismului triumfător aceste sincere unduieri de lirism de feminitate schubertiană. Numai el ar fi putut termina și împlini acest minuat tors. Numai Beethoven; Schubert nu l-a isprăvit și, poate, nici n'ar fi putut.

Să nu părăsim gândul dela concertul simfonic amintit, fără să relevăm un succes artistic românesc cum de multă vreme n'a remarcat auditorul simfonicele. Este vorba de aparițiunea ca solistă la acest concert a pianistei *Muza Germani-Ciomac*, viguroasă îngemănare de daruri muzicale și de tehnică, de probitate artistică și de distincție, care impune și cucerește. Acompaniată de orchestra cum nestrunită îndeajuns de astădată dirijată de *George Georgescu*, *Muza Germani-Ciomac* a interpretat *Rapsodia ucrainiană de Liapunov*, cu scânteietor brio, cu elan și simț ritmic, și cu o savoare muzicală fermecătoare. Se spune, în general, despre pian, că este un instrument ingrat. Dar ce s'ar putea spune despre instrumentul pe care *Muza Germani-Ciomac* a fost silită să cânte? Nu-i păcat de atâtea vreri de artă, de atâtea străduinți înfundate în calicia hodorogiturei cu firmă de pe podiul Ateneului?

Elegie

Mi-i sufletul în ochi năvălit. Pleoa pe se închid de povara lui,—parcă ar vrea să-l oprească, sufletul meu desfăcut.

Din șiragul destrămat, mărgelele de cristal se împrăstie pe fața involburată și cu ele se duce și sufletul topit în mărgelele ferbinți...

Mi-i sufletul în ochi năvălit și pe buze picuri cu picuri se strânge, sufletul meu de demult...

Cum ar vrea și azi, în umbra pleoapelor să incoltească oaze pentru pustiu trupului — pustiu ars de soarele buzelor — tot sufletul năvălit în ochi.

LIBERALLE NETTO

MENTIUNI CRITICE

M. SADOVEANU și D. D. PATRAȘCANU: *Sfintele amintiri* (din *Viețile Sfinților*); ed. „Socec”, 1926.

Continuând publicarea acelor vieți ale sfinților, începute cu întâia serie din *Spre Emaus*, d-nii Sadoveanu și Pătrășcanu, desăvârșesc o operă culturală de un neprețuit folos.

MIHAIL SADOVEANU

Nu sunt de loc de părerea confratelui care privea cu ochi răi și găsea nepotrivit că se vorbește, în legătură cu o carte a d-lui Sadoveanu, despre activitatea sa culturală și despre incalculabilele ei foloase.

Evident, istoria literară va vorbi — în primul rând — și în viitor, cum vorbește și astăzi, cu aceeași admirație de atâtea din creațiile de artă ale d-lui Sadoveanu, dela întâile chipuri din „Șoimii” și până la mai recentele din „Venea o moară pe Siret...”: vastă desfășurare de peisagii, hartă în mărime naturală a Moldovei, inundată de poezie, imens material pentru o epopee de eroism, de patriarhalitate și de duioșie, o epopee pe care dacă d. Sadoveanu nu a organizat-o încă, i-a cumulat însă toate elementele necesare.

Întru aceasta, d-sa e într-un totu asemenea acelei fericite imagini a „Ștejarului din Orhei” pe care și-a asigurat-o cu prilejul/discursului de recepție dela Academia.

Dar a vorbi și despre activitatea d-sale culturală nu e de loc un păcat nici o scădere. Dimpotrivă. În primul rând, o astfel de sarcină nu o de loc ușoară. Ea cere dela slujitorii ei, o pricepere, o cunoaștere a poporului și a nevoilor sufletești, resurse și daruri de corespundere ce nu se întâlnesc pe toate căările și mai ales un devotament și o dragoste, organică aproape, congenitală. Iar când aceste daruri se întâlnesc la unul din cei mai reprezentativi din scriitorii vremii acesteia, a pune în lumină această latură, nu e de loc o umilire (de cât doar în accepția monahicească) ci mai de grabă un firesc și bine meritat omagiu. Ostenind să scrie, după ce acum 15 ani și mai bine a povestit

pentru popor, istoria Genovezii de Brabant, ostentind să scrie aceste vieți ale sfinților, d. Sadoveanu dă o strălucire și o garanție, deosebite, acestei cărți, cu nenumărate rădăcini în masele adânci ale poporului. Pusă sub scutul numelui său, această carte va câștiga acea „îndrăzneală înaintea tuturor” despre care vorbea Dositheu Ieroschimonahul, nevrednicul stareț al Sfințelor Mănăstiri Neamțului și Secului”, care în prefața din „Viețile Sfinților din luna Septembrie” (Mănăstirea Neamțului 1807) spunea lui Veniamin Mitropolitul, între altele: „Priimește-o, și prin prea o sfinția ta să-și câștige îndrăzneală înaintea tuturor, că noi proști fiim, și jos aflându-ne cu starea, și loc lăcuind oarecum prost și neștiut, și decât cei mulți aflându-ne mai de pre urmă, să nu cumva prostia și nimicenia noastră să-i întunece slava. Că măcar deși ia iaste slăvită prin sineși, și cuprinzătoare de multe comori de mult și mare preț, dară deacă de la noi proștii fără de mijlocire va ieși în lume, frică iaste nu cumva prostia noastră să-i ciuntească slava, și cinstea și evlavie”.

Și luând Veniamin Mitropolitul, această tălmăcire dela Neamț, „ca pre o pargă, sau ca pre cei doi bani ai văduvei, sau ca pre pumnul de apă al făranelui (cătore împărat)” cum se spune în închinarea din prefață, scrie la rândul-i una din acele minunate predoslovii către cititori, în care după ce asemuește aceste „Vieți ale Sfinților”, cu un raiu, sau cu un ceriu, „că precum ceriul cuprinde întru sineși pe stele, așa acestea pre viețile Sfinților”, și după ce amintește de alcătuitoarii și tălmăcitorii unor astfel de cărți, de Evseviev Pamfil, de Symeon Metafrast, care le tălmăci în grecește, de Macarie, Mitropolitul Moscovei și de Petru Moghilă, Mitropolitul Kievului, ce le tălmăcira în rusește de Cuviosul Paisie, venit dela Sfântul Munte, întâiu la Dragomirna și apoi stareț și arhimandrit al Neamțului și Secului care dimpreună cu ucenicii și următorii, au început tălmăcirea celor 12 vieți ale Sfinților în românește, termină cu aceste cuvinte despre a căror frumusețe și oportunitate, în această cronică, nu rămâne nici o îndoială: „O omule, acia ce viezi, iaste viață trupească, și trupul nu folosește nimic. Căci când tu nu poștești, nici îți iaste drag să cetești cuvintele ceale învătătoare de fapte bune, sufletul tău iaste mort de cătră fapta bună aciasta. Când sufletul tău nu să smerește, nu să umilește, nu se căiaște de păcatele cele făcute de tine, când nu te părăsești de răutăți, când nu cercetezi bolnavii, când nu miluești pre săracul cu ce-ți dă mâna, când nu iubești pe aproapele ca pre sine-ți, când zavistuești sporirea aproapelui,

când nu numai nu miluești pre sărac, ci și ce are îi răpești, — atunce sufletul tău iaste mort cu totu de spre faptele bune aceste, care prin cetirea dumnezeestilor scripturi să lucrează, și să cresc și să daog. Pentru aciasta vă rugăm și vă în-

Gravură din *Viețile Sfinților din luna Martie*, M-rea Neamțului, 1813.

demnă, îmbrățișați-o și cetiți-o, nu odată, nici de două ori, ci de multe ori; nu ziceți că o am cetit odată sau de două ori, și ne iaste destul, că mântuirea sufletului iaste întru mult sfat, zice Ecclisiastul. Deacă de multe ori o veți ceti cu evlavie, și cu credință dreaptă, și cu luare aminte, sufletul Dumilorvoastre cătră urmarea celor bune să va deștepta, mintea să va lumine, ochii să vor face doao râuri sau doao iazere de lacrimi”.

Dar dacă am insistat asupra acestei lature cultural-utilitare a acestui fel de opere, nu înseamnă că vorbind de „Viețile Sfinților” a căror publicare au întreprins-o d-nii Sadoveanu și Pătrășcanu, nu vom aminti și despre frumoasele însușiri literare, care se întâlnesc, cum e și firesc, în mai mare măsură în partea de colaborare a d-lui Sadoveanu. În acest volum, deci în bucățile: „Sfintele amintiri”, „Minunea Teoctistei Lesvianca”; „Fericita Cecilie” și mai ales în „Istoria sfinților Varlaam, și Iosaf dela India”, în care d. Sadoveanu toarnă peste aroma

din Dosofteiu, *Viața Sfinților*, Iași, 1682.

arhaică a istoriei lui Varluam și Ioasaf din tălmăcirea lui Udriște Năsturel, dela 1648, câteva din mirodeniile stilului său.

Iată de pildă pe Avenir, împăratul, tatăl lui Ioasaf, tulburat de biruințele duhului creștin: „Fiind în mare nedumerire și clătindu-se cu gândul pentru adevărul credinței vechi, stătea în cumpănă ca între două nopți” sau iată pe frumoasa Mogra tulburând statornicia sufletească a lui Ioasaf: „A apărut lui Ioasaf așa de frumoasă și atât de plină de înțelepciune, încât n'o putea privi și asculta fără tulburare. Ceasurile de seară mai ales, când începeau a juca în întunecime licuricii sburătorii și cântau dulce fântânile, i se păruă doadață pline de un farmec pe care nu-l cunoștea. Fecioare mlădioase veneau în foșorul unde sta și începeau danșuri așa de line și ușoare încât parcă erau purtate de valurile lor în aburirile vântului...”

STEMA MOLDOVEI din **Viețile Sfinților din luna Martie, M-rea Neamțului, 1813.**

(reproduceri din *Bibliografia românească veche*, de I. Bianu și Nerva Hodoș)

Și dacă ochii cetitorului de astăzi nu se vor face, de pildele acestor mucenici ai credinței Domnului, două râuri sau două iazere de lacrimi, cum socotea, acum un veac și mai bine, prea osfințitul Kir Veniamin, sufletul lui se va tulbura însă în nepăsarea-i de astăzi și mintea i se va delecta de aceste prea sfinte poezii, așa de frumos povestite și care, fără de voia noastră ne amintesc de epigrama prin care tâlcuitorul dela 1809, dela Mănăstirea Neamțului, vorbea de „mișcarea duhovnicească” pe care filele cărții o ar fi cuprins ca niște țevșoare de faguri.

PERPESSICIUS

Fondul Dr. Ion Scurtu

Facultatea de Litere din Cluj a primit din partea d-lui Al. Lapedatu, ministrul Artelor, 50.000 lei din al căror venit anual de 2.300 lei, se vor acorda premii celor mai bune cercetări și studii făcute de studenții sași cu privire la viața și opera lui M. Eminescu.

Fondul se va numi „Dr. Ioan Scurtu” în memoria profesorului și publicistului care a adus serioase contribuții în legătură cu Eminescu.

Frânturi

Primul locuitor al Londrei

Anglia, până azi, n'a fost prea norocoasă în descoperirea de oseminte omenești, din primele perioade ale preistoriei. Subsolul londonez a făcut de curând o plăcută surpriză antropologilor.

Cu ocazia săpăturilor făcute pentru o casă, s'a găsit un craniu... Nu însă un simplu craniu ca oricare altul. El aparține după părerea marelui savant Elliott Smith, unui reprezentant al tipul **neanderthalian**, ba poate și mai primitiv.

Acest craniu aparține deci primului locuitor al Londrei, după alții, al primei locuitoare, pentru că specialiștii recunosc trăsăturile unei grațioase reprezentante a sexului frumos de acum câteva zeci de mii de ani.

O nouă teorie asupra vulcanilor

Până acum s'a crezut că vulcanii sunt un fel de supape de siguranță prin care es la suprafață materiile în fuziune care umplu pântecul planetei noastre.

Un savant englez, e de altă părere. Vulcanii, după el, n'au nici o legătură cu masa incandescentă din interiorul pământului, despre natura căreia de altminteri nu prea avem cunoștințe sigure; ei sunt un fenomen superficial și local. Mecanismul lor e următorul: stâncile în stare de fluidă și de lavă, care se găsesc sub scoarța pământului tind la rândul lor să se solidifice. Ele sunt impregnate de gaz și vapori de apă supuse la presiuni formidabile. Solidificându-se, ele se apropie de suprafața scoarței pământului, presiunea se micșorează și gazele explodează târând cu ele materiile pe jumătate fluide.

Este o altă teorie care spune că în interiorul globului pământesc există mari cantități de materii radio-actieve care degajează o căldură enormă și transformă în stare lichidă materiile solide ce încep să clocotească și să se urce spre suprafață.

Telautografia.

Inseamnă transmiterea scrierii prin telegraf. Cuvântul e compus din grecește **telé**: de departe, **autos**: propriu, **grafion**: a scrie.

Invenția se datorește d-lui Eduard Belin, și constă în dispozitivul următor:

Telegrama scrisă cu o cerneală specială, peste care se toarnă gumă lac în așa fel ca să dea relief caracterelor, e aplicată pe un cilindru, care se învârtește cu o mișcare uniformă deplasându-se ușor la fiecare tur, ca un surub în sensul axei sale. Un stilet montat pe un resort foarte suplu apasă pe suprafața cilindrului și pe măsură ce acela se învârtește și se deplasează lateral, descrie o serie de spirale luând succesiv contact cu toate punctele mesagiului. Când întâlnește o trăsătură în relief, e ridicat și mișcarea sa oprește un circuit electric. Curentul astfel deslănțuit acționează la celalt capăt al liniei pe un aparat care concentrează o foarte slabă lumină pe o foaie de hârtie sensibilă.

Cum foaia aceasta e așezată pe un cilindru asemănător celui al transmițătorului și având o mișcare identică, fâșia de lumină o impresionează punct cu punct după un traseu care corespunde

La Național: «STRIANA» de Alfred Moșoiu

Dintr'un crâmpieiu de istorie, din legende populare, care circulă asupra voevodului Ștefan cel Mare, poetul Alfred Moșoiu a făcut o piesă de teatru, „Striana”.

Striana e o fantazie teatrală, care întrezărează, stăpânește, nu prin greoiul decor teatral al hrisoavelor și documentelor istorice, nu prin meșteșugurile dramatice, folosite autorii credincioși datinei trucurilor dramaturgiei cu rețetă și program. Striana — ca piesă — place, emoționează, prin versurile ei, prin lirismul ei tineresc și desigur prin înfățișarea nouă a voevodului moldovean Ștefan cel Mare, altfel de cât ne-a fost dat să-l vedem până acum în teatru. E domnitorul, care n'a trăit numai cu buzduganul în mână, trecând dintr'un războiu contra turcilor, într'altul contra leșilor, ci acel Ștefan cel Mare și sfânt, biruit de o dragoste naivă și iubind năpraznic o hanğiță, frumoasă, cu ochi înflăcărați de demon.

Cu gamă de nuanțe delicate, cu poezie suavă, cu înfățișarea pitorească a trecutului, cu sentimentalitatea iubitorului de versuri frumoase, largi, și cu vioiciune de dialog, „Striana” e o piesă, care s'a impus. Cadrul istoric a fost lăsat mai mult în seama direcției de scenă, dar poezia trecutului, freamătul de tinerețe și frăgezimea versului, — componentele trainice ale piesei — au demerdat publicul, dornic și de poezie, nu numai de teatru de acțiune.

Poate că atunci când poetul s'a hotărât să scrie „Striana”, s'a gândit că Striana pe scenă n'ar putea să fie decât d-na Giurgea. Și inspirația lui a fost realizată, sub această stăpânire.

De aceea, poate, rolul Strianeii, e dela început până la sfârșit parcă turnat pentru admirabilele mijloace scenice ale d-nei Giurgea.

Râsul sglobiu, ingenuitatea fără seamăn pe scena românească, neîntrecutul meșteșug de a spune versuri, minunata putință de a nuanța, — însușiri valorificate în teatru de d-na Maria Giurgea, au contribuit desigur într'o foarte largă măsură la aprecierea bună a Strianeii.

Celelalte roluri au fost susținute cu demnă stăruință și în majoritate cu izbândă de d-nii Pop-Marițan, Ciprian, Calboreanu, Barbelian.

B. CECROPIDE

în mod riguros aceluia al caracterelor în relief ale mesagiului original.

Pentru obținerea documentului autentic fotografia astfel obținută e repede dezvoltată în biurourile oficiului postal: În Franța telautografia e introdusă aproape la toate oficiile telegrafice.

Curier literar francez

Comitetul „Societății oamenilor de literă” de sub prezidenția d-lui Georges Lecomte a atribuit, la sfârșitul lui Decembrie, următoarele premii literare anuale:

1) Premiul Prezidentului republicii, d-lui Edouard Schuré; 2) premiul Consiliului municipal d-nei Elissa Rhais; 3) premiul Emile Zola d-lui Henri Bachelin; 4) premiul Lubomirsky, d-lui Louis Sonnet; 5) premiul Taylor, d-lui René Gilouin; 6) premiul Barratin, d-nei Isabelle Sandy; 7) premiul Paul Collin, d-lui Pierre Paraf; 8) premiul Petit-Bourg, d-lui Jules Clève; 9) premiul Maurice Renard, d-lui René Joulet; 10) premiul Henry Buguet, d-lui Octave Pradels; 11) premiul Richebourg, d-lui Georges Spitzmuller; 12) premiul Alfred de Musset, d-lui Fernand Dauphin; 13) premiul Pasteur, d-nei Claude d'Haboville; 14) premiul Congresului Literar, d-nei Bertha Galeron de Calonne.

Premiul Balzac a fost împărțit între d-nii: Armand Praviel, Victor Goedorp, Francisque Parn, Jean Drault, Marcel Millet, Julien Guillemard, d-na Stanislas Meunier, și d-nii: Norbert Sevestre, Philéas Lebesgue, Camille Fabry, Léon Lemonnier.

Au mai fost atribuite: premiul Frantz Jourdain, d-lui Guillaume Janneau; premiul Marc Langlais, d-lui Emile Guillaumin; medalia scriitorilor patrioți d-lui Maurice Dubard; premiul Jacob de la Cottière, d-lui Georges Grison; premiul Raoul Bonnery, d-nei Marthe Dupuy; premiul Théodore Véron, d-lui Georges Delaquis; distincțiuni d-lor Léon Chavignaud, Sylvain Deglantine și d-soarei J. Lasserré.

Premiul Chouchard a fost decernat d-nei Brada, d-lor Boyer d'Agen, Gaston Derys, Jean de Kerlecq, Marcel Laurent, Rodolphe Bringer, H.-J. Proumen, P.-N. Roinard, Marc Saunier, Wilfrid Lucas și d-nei Jeanne Regamey.

În 1926, se va distribui un premiu de poezie de 3000 franci denumit „Premiul Hérédia” și va fi atribuit unui sonet.

La sfârșitul lui Decembrie 1925 s'au serbat 50 de ani ai „Societății de vechi texte franceze”. Aniversarea a coincis cu a revistei de filologie *Romania*.

Societatea a fost fondată în 1875 de Paul Meyer și Gaston Paris. Biroul actual se compune din d-nii: Mario Rocques, Fara, Lemaitre și d-ra Droz.

Sedința plenară, ținută la „Ecole des Hautes Etudes” a fost prezidată de d. Ambroise Thomas, asistat de d. Mario Rocques, titularul catedrei de românește de la Sorbona.

S'a înființat, la Sorbona, o catedră Victor Hugo.

A fost încredințată poetului Fernand Gregh, care înainte de începerea cursurilor a sintetizat într-o formulă succintă admirația lui pentru Victor Hugo: „Toți ceilalți sunt Apolloni; el e Jupiter”.

Fundațiunea americană Blumenthal, pentru cugetarea și arta franceză, va distribui în 1926, 14 burse: 3 pentru literatură, 2 pentru pictură, 2 pentru sculptură, 1 pentru gravură, 5 pentru artele decorative (și arhitectură) și 1 pentru muzică.

Fiecare bursă e de 12.000 franci, plătiți în 2 ani, a 6000 fr. Comitetul precizează că nu e vorba de premii menite să recompenseze o operă particulară sau o activitate de ansamblu ci e vorba de favorizarea tinerelor talente, cari au dat

SCULPTORUL JALEA

L-am cunoscut acum 3—4 ani ca un delicat modelator de mici statuete, cu siluetări de bibelot.

Erau în acele lucruri mici și aproape fragile o înaltă preocupare tactică.

Mâna le urmărea cu aceeași voluptate ca și ochiul.

Erau mângâieri ale simțurilor noastre.

Astăzi d. Jalea atacă monumentalul, încercând să imprime pietrei inerte un sens mai adânc și o durabilitate motivă.

Nu mi-aș fi putut închipui un Jalea care să se lupte cu blocurile uriașe și să le învingă.

Mai puțin frământat de cât Han și poate mai puțin îndrăzneț, Jalea aduce în sculptura românească o notă de vigoare distinctă.

Aproape o eleganță granitică.

Drumul d-sale se deschide acum neted și amplu, cu perspective largi și precise.

PHEREKYDE

Studios și studiat.

Totuși emotiv.

Din puținul căl expune, mai mult pentru a da un interior familiar sălii d-lui Jalea, natura mortă cu „fructe și legume” se impune ca a realizare izbită pictural. Perseverând, d. Pherekyde va ști să se precizeze ea personalitate — și să se impună.

dovada unor însușiri remarcabile și pentru ca aceste însușiri să se desvolte.

Candidații trebuie să aibă sub 35 ani și să-și depună candidaturile până la 31 Martie 1926.

La 8 Ianuarie anul acesta s'au împlinit 30 de ani de la moartea lui Verlaine († 8 Ianuarie 1896), care odihnește în cimitirul Batignolles, alături de părinții săi.

Cu prilejul acestei aniversări, editorii au pus la cale publicarea unor inedite ale lui Verlaine, între care va figura și prima versiune din *Crimen Amoris*.

În continuarea monumentalei opere a lui Marcel Proust: „Albertina d'spărută”, eroul bagă de seamă, după moartea Albertinei, că pierzând obișnuința s'o mai vadă, a pierdut și obișnuința de a o mai iubi. Uitarea a fost mai tare ca toate. „Așa e tristă soartă a ființelor că nu sunt pentru noi decât planșe de colecțiuni pe care le folosește gândul nostru. Tocmai din pricina aceasta, întemeiam pe ele proiecte care au vigoarea gândului. Însă gândul obosește și amintirea se distruge...”.

Ultima convorbire din „Nouvelles Littéraires” e cu romancierul Francis de Miomandre. Grația și spiritul cronicarului de la „Europe Nouvelle” ni-l spuneau cu mult mai tânăr. E născut în 1880 la Tours. Convorbirea lui e un omagiu călduros pentru poezie în general și o justă reabilitare pentru Laforgue și Claudel, în special.

Despre romanele sale și concepția care-l conduce, zice: „Consider fantazia ca elementul esențial al operei de artă, ba chiar al celei mai grave, și în ce mă privește, am încercat întotdeauna să concilies aceste două tendințe ale spiritului meu: una realistă și melancolică, alta veselă și zburdalnică. Eu scotocesc că nu poate fi fantezie adevărată fără un realism pe care să se sprijine și care să-i servească nu numai de bază dar și de trampolină”.

LUCIA DEMETRIADE

Din ceia ce ne arată d-na Lucia Demetriad Bălăcescu, prefer aquarela și pastelul.

Uleiurile d-sale sunt, cu toată aparența lor de voită energie — diluate.

Din potrivă, aquarela are nu știu ce zvelteță copilărească, nu știu ce primăvărată obrăznicie, care cucerește.

Nu pot însă pricepe de ce preocuparea, îndârjirea aceia de a vedea urât și de a realiza schilod?

Sufletul femeii nu se cuvine să fie siluit cu reminiscențe crude, și nici obsedat de horcăiturile decadente.

Când puteți respira parfumul unei rose, de ce, Doamnă, înclinați către miazmele boiturilor?

Delicateța n'a exclus nici odată Arta.

GORY MIRCESCU

Calm și metodic d. Gory Mircescu are reale calități de paletă.

Uniformitatea picturii d-sale e câte odată oboșitoare, dar nu enervantă.

Oboșitoare prin aceea că nu trădează gradații emotive.

E ca o întindere mare de apă, al cărui fund îl bănuiești aproape și plat.

Totuși d. Gory Mircescu rămâne o energie cinstită și un îndrăgostit de arta d-sale.

L'am fi dorit mai pasionat.

Dar pasiunea e în funcție de temperament.

N. N. TONITZA

BIBLIOGRAFIE ARTISTICĂ

R. Allard: „R. de la Fresnaye”.

R. Key: „Suz. Valadon”.

A. Salmon: „André Derain”.

F. Fosca: „Maurice Denis”.

C. Roger-Marx: „Bonnard” (4 fr. vol.— N. R. F. ed.).

„L'oeuvre d'Antoine Bourdelle” (librairie de France).

Ernest Goldschmidt: „Le peintre Pierre Subleyros” (Morancé).

R. Allard: „Yves Alix”. N. R. F. ed. 4 fr.

Matisse — 64 dessins inédits (libr. Bossard). 100 fr.

Rosenthal — Manet, graveur et lithographe (libr. Bossard), 60 fr.

Audin — Essais sur les graveurs sur bois en France, au 18-e siècle (libr. Bossard), 35 fr.

Giorgio de Chirico — Courbet. (libr. Bossard), 6 fr.

Moreau-Nélaton — Daubigny raconté par lui-même (libr. Bossard), 200 fr.

Ateneu: Nevlis.

EXPOZIȚII

Cartea Românească: Theodorescu-Sion.

Casa Arlei: Grigorescu, Lukian, Verono,

Vermont, Petrașcu, Ressu, etc.

Căminul Artelor: Jalea, Pherekyde, Lucia Demetriad-Bălăcescu, Gory Mircescu, Pop-Ludoșanu.

Ateneu: Burada.

CONFERINȚELE INSTITUTULUI DE CULTURA ITALIANA

Programul conferințelor:

24 Ianuarie, N. Ionescu: *Misticii Italiani*.

7 Februarie, G. Marinescu: *G. Lombroso și școala italiană de antropologie criminală*.

21 Februarie, O. Onicescu: *Fascismul teoretic în gândirea lui Gentile și Croce*.

7 Martie, R. Ortiz: *Marile ode ale lui Gabriele D'Annunzio*.

21 Martie, A. D. Marcu: *In Umbra cu Jacopone De Todi*.

4 Aprilie, N. Iorga: *Din relațiile literare italo-române*.

Conferințele au loc în sala Fundației Universitare Carol I, seara de la 5—6. Biletele în Pasagiul Român 20, la „Reforma Socială” și în seara conferințelor la Fundație.

Conferințele săptămânii

Capitalismul și reforma administrativă

Modul cum d. Argetoianu a știut să prezinte vastul subiect al conferinței ce a ținut Duminică trecută în aula Fundației Carol sub auspiciile Institutului Social Român, ne face să vedem în d-sa unul din cele mai sintetice spirite politice dela noi. Noțiunile sunt prezentate în bloc, fără bagaj de nuanțe metafizice care încântă, dar și obosesc mișca ascultătorului.

Dela început d-sa a evitat să se avânte pe câmpul speculațiilor abstracte, mărginind conferința la lămurirea acestor fundamentale întrebări: „Trăim sub regim capitalist, care este așezarea administrativă nea regim? Dacă trăim sub un regim capitalist care este așezarea administrativă cea mai potrivită cu acest regim?”

Răspunsul dat de d-sa ne arată că noi trăim sub un regim numai în aparență capitalist.

Toate țările Apusului au trecut în ultimele zece secole întâi prin regimul feudal, apoi prin cel absolutist și azi se găsesec în cel constituționaio-burghez-capitalist în care elementele ideologice, în primul rând, și apoi cele economice au rol covârșitor. Noi n'am trecut prin etapa preponderenței elementelor ideologice, care au stat la baza înființării regimului constituțional; noi am vrut să facem un salt din regimul absolutist în cel capitalist.

Ne-am închipuit că putem treci în acest regim fără capital indigen și fără să-l împrumutăm dela alții. Ne având capital nu putem spune că trăim sub regim capitalist: *trăim sub regim bancar*, care în realitate este o ficțiune: el permite să se dea aparențele unui regim capitalist fără capital.

Sub regimul nostru bancar, băncile nu mai constituiesc o întreprindere a capitalului în căutare de plasament; ele sunt organe de exploatare a nevoilor naționale în căutare de capital — capital pe care aceste bănci îl înlocuiesc prin combinațiuni fiduciare și artificii de contabilitate.

Ca să transformăm regimul nostru ban-

car într'un regim capitalist avem două căi: una mai lentă, formarea unui capital național; alta mai repede, colaborarea cu capitalurile străine.

Cum noi tindem numai spre un regim capitalist, nici o formă administrativă nu e mai potrivită pentru crearea de rezerve capitaliste decât forma descentralizării administrative la regiune.

G. Argetoianu

D. Argetoianu precizează avantajele regiunii, asupra comunei, din punct de vedere administrativ cât și punctul de vedere al creării capitalului.

La sfârșit arată că opinia publică trebuie să impună guvernului de mâine: 1) înfrângerea regimului bancar centralizator; 2) organizarea unei vieți regionale descentralizate; 3) înlesnirea colaborării capitalului străin. Aceasta cere mult curaj, și d. Argetoianu a găsit util să sfârșească cu cuvântul adresat de Saint Just, convențiunii franceze:

— Indrăzniți!

Pictorul Grigorescu

În sala de conferințe a „Casei Școalelor” a vorbit d. prof. Enache Ionescu despre Grigorescu, arătând că în opera acestui maestru își găsește sufletul românesc expresia lui plastică cea mai minunată.

În opera lui distinge mai multe grupe: grupa tablourilor de război; grupa tablourilor cu evrei; grupa țiganilor; grupa tablourilor care exprimă stări sufletești și în fine grupa care reprezintă viața românească sub toate aspectele ei, dar mai ales cele patriarhale în care a rămas neîntrecut.

Și nu putem să uităm observația d-sale, dela sfârșitul conferinței și anume că Grigorescu a realizat plastic cea mai frumoasă epopee a neamului românesc, ne-realizată încă în domeniul literar.

I. FLOROIU

Reviste

□ Revista craioveană „Suflet Românesc”, condusă de d-nii: N. Plopșor, N. I. Herescu și T. Păunescu-Ulmu, a fuzionat cu „Năzuința”. Noua revistă se va numi: Năzuința Românească.

□ Din ultimile două numere (6 și 7), ale revistei „Suflet românesc”, remarcăm: „Calendarul vieții”, de Ion Pillat și un fragment din noua piesă „Păcală” a d-lui Horia Furtuna.

□ „Societatea de mâine”, revista săptămânală din Cluj, pentru probleme sociale și economice, care cuprinde și buletinul secției social-economice a „Astreii”, a intrat în al treilea an de existență. Cu prilejul acesta, revista recapitulează într'un justificat „Pro Domo” toate temeiurile succesului ei.

□ În N-rul 1—2 (III) din 3 și 10 Ianuarie, a revistei „Societatea de mâine”, d. I. Lupaș scrie despre: Criza presei ardelen, dureroase constatări. Transcriem din îngrijorarea d-sale rândurile acestea de îndreptar:

„În fața acestei situațiuni toți factorii cu simț de răspundere pentru direcția, în care se face educațiunea cetățenească extrascolară, își vor înțelege oare datoria de a lua fără întârziere măsur-

mânească, 1925, 120 p. Fig.. Lei 32.

Tomescu (Gh.) și Gh. S. Ioneanu. — Elemente de geografie. Județul Prahova pentru Clasa II-a primară urbană. Ediția VIII-a. Ploesti, (Tip. „Progresul”), 1925, 58 p. Fig., hărți. Lei 14.

63 AGRICULTURĂ.

Ambrosi jun. M.). — Der praktische Weinbauer. Wegweiser zum erfolgreichen Betriebe des neuzeitlichen Weinbeues. Dritte erweiterte Auflage. Hermanstadt, Siebenbürgisch-sächsisches Landwirtschaftsverein, 1925, 172 p. Fig.

Enescu (Ion) și Ion Anganu. — Ce seminte de buruieni se pot găsi în cerealele noastre? Studiu. București, (Tip. „Bucovina”), 1925, 10 p. + 4 tabele.

Ionescu-Șișesti (G.). — Le standardisation des céréales. Bucarest, (Typ. „Bucovina”), 1925, 17 p.

Synadino (Al. V.). — Sfaturi crescătorilor de oi cu privire la îmbunătățirea picolelor de miei. București, (Tip. „Bucovina”), 1925, 24 p. + 8 pl. Fig.

8 LITERATURĂ.

a) Poezie

Alexandrescu (Grigore). — Poezii. Memorial de călătorie. Cu introducere, biografie, note și indice de Gh. Adamescu. București, Cartea Românească, 1925, 271 p. + 1 pl. Lei 50 (Biblioteca scriitorilor români).

Buletin bibliografic săptămânal*

de AL.-SADI IONESCU

870.1 LITERATURĂ PENTRU TINERIME.

Ionescu Morel (D.). — Aventurile lui Goangă și Târlică, roman pentru copii. Desene de B'Arg și Anestin. București, „Cartea Românească”, 1925, 160 p. Fig. Lei 80.

33 ECONOMIE POLITICĂ.

Bugetul cheltuelilor Președinției consiliului de miniștri pe anul 1926. București, (Impr. Statului), 1925, 10 p.

Creangă (Dr. G. D.). — Raport asupra activității Băncii generale române. București, (Tip. „Independența”), 1919, XIV + 244 + XCVI p. (Cu o prefață întăriată din 1925).

Creangă (G. D.). — Raportul administratorului sechestrului asupra activității loteriei privilegiate pe clase a Regatului român. București, (Tip. „Independența”), 1919, III + 162 + 138 p. (Cu un prim cuvânt din Dec. 1925).

Proiectul de buget al Statului pe exercițiul 1926. București, (Impr. Statului), 1925, 141 p.

34 DREPT

Alexandrin (Alexandru). — Falimentul

(A se vedea tabloul clasificățiunii zecimale în numărul 1).

comerciantului strein, studiu de drept comercial internațional și comparat. Dorohoi, (Tip. „Gazeta Doroholului”), 1925, 258 p. Lei 120.

Constantinescu (N. Jac.). — Despre succesiuni. Ediția II. Revăzută și completată la zi cu doctrina și jurisprudență. București, Curierul judiciar, [1925], 271 p. Lei 140.

Fințescu (I. N.). — Cambia după legile în vigoare în vechiul Regat, Bucovina și Transilvania. Vol. II. Craiova, (Tip. „Scrisul Românesc”), f. d., 310 p. Lei 200.

37 ÎNVĂȚĂMÂNT. PEDAGOGIE.

MANUALE DIDACTICE

Papadopol (Paul I.). — Metodica limbii materne în gimnaziu și licee precedată de referatul d-lui G. G. Antonescu. București, Casa Școalelor, 1925, 189 p. Lei 28.

Radu (Const.). — Clasicism și realism în pedagogie. Focșani, (Tip. „Lucrătorii Asociați”), 1926, 56 p.

a) Manuale didactice pentru învățământul primar.

Petre (R.) și I. Crețu. — Lecturi literare în proză din cei mai aleși scriitori români pentru toți elevii dela cursurile supra-primare (complimentare, cl. V, VI și VII), industriale (ucenici) și de adulți. București, „Cartea Ro-

rile necesare pentru înființarea și susținerea unui cotidian românesc, care să nu fie în serviciul partidelor, ci de asupra lor, spre a îndeplini în spiritul glorioasei tradiții ziaristice ardelenene, cu seninătate și devotament misiunea de a împărtăși educația națională-patriotică și morală-creștinească nu numai noilor, ci și vechilor cetățeni ai României întregite? Statul însuși nu va putea consimți, ca datorită lui de a sprijini, îndruma și controla educația cetățenilor să fie limitată numai la școală, la biserică, la casarmă și la câteva societăți culturale, ci va trebui să o extindă fără întârziere și asupra ziaristice, care e școala tuturor".

Din restul bogatului sumar: Aspecte din viața daneză, de Șt. Bezdechi și Expresii la modă. (Discuții literare), de A. Zente Banciu.

□ Revista Științifică „V. Adamachi”, aduce pe lângă o informație științifică și bibliografie critică, și o serie de articole interesante: „Petru Poni”, de I. Simionescu; „Anghel Saligny”, de Ion Ionescu și „D. Cantemir ca geograf”, de G. Valsan.

□ Cetatea Literară (Nr. 2; 15 Ianuarie) aduce un articol de căldă apreciere, al d-lui E. Lovinescu despre revelația confesiune „La ora ceaiului” iscălită, simplu: T. și publicată în primul număr al revistei; Poeme diverse și personale: „Ranchetel meu” de Ion Minulescu; „Scrisoare” de N. Milcu; „Cuvinte pentru o păpușă” de Sergiu Dan; „Vegetariana” de Ion Barbu; „Purificare” de G. Talaz și „Necroman” de Ion Vinca. Proză: „Răsfrângerii”, fragment de roman de Liviu Rebreanu și „Omul care a trecut” de Hortensia Papadat Bengescu. Bogate comentarii (cărți, teatru și reviste), juste, nervoase, polemice ale directorului revistei: Camil Petrescu.

□ Salonul literar (Nr. 9; Ianuarie) revista dela Arad a d-lui Al. T. Stamatiad publică un interesant eseu: „Două aspecte și o singură concluzie” de D. Nanu; poeme de: V. Demetrius, Eugeniu Ștefănescu-Est, George Dumitrescu, Al. T. Stamatiad, o aromată pagină veche din D. Anghel, traduceri și bogată cronică.

17 Ianuarie 1829: S'a născut la Iași, din părinți macedoneni, junimistul Anton Naum.

1919: A murit doctorul C. Istrate.

18 Ianuarie 1844: S'a jucat la Iași, pentru prima oară, piesa lui V. Alecsandri „Cuconul Iorgu dela Sadagura sau Nepotu-i salba dracului”.

1879: S'a reprezentat pentru prima oară la București, „O noapte furtunoasă”, de I. L. Caragiale.

1881: S'a jucat pentru prima oară la București, „Lipitorile satelor”, de Vasile Alecsandri.

19 Ianuarie 1818: A murit fabulistul bănățean Dimitrie Țichindeal.

1869: V. A. Urechia a vorbit la Ate-neul Român din București, despre: „Basmelor române”.

20 Ianuarie 1800: S'a născut în București fabulistul Constantin Bălăcescu.

1834: S'a deschis în București școala „Societății Filarmonice”, sub direcția lui I. Eliade Rădulescu.

S'a deschis Conservatorul de muzică din București.

1864: S'a dat prima reprezentație a teatrului național din Bacău.

1880: Apare în București revista „Literaturul”, condusă de Alex. Macodonschi.

1899: Apare în Galați revista pentru popor „Sămănătorul”, condusă de G. I. Alexandrescu, T. A. Bădărău, V. A. Urechia și G. T. Kirileanu.

1900: Apare în București „Revista Universitară” pentru concursul și conferințele de: psihologie, estetică, pedagogie, istorie, istoria literaturilor, etc.

1904: Apare în Bârlad revista „Paloda literară”.

21 Ianuarie 1873: A murit Dionisie Romano.

1884: Apare în București revista literară „Peșelul”.

1899: Apare în București revista „Pagini literare”, condusă de V. A. Urechia, G. Coșbuc, dr. Urechia, Ion Gorun, etc.

1907: A murit Vinčențiu Babeș.

22 Ianuarie 1884: Apare în București primă foale muzicală „Doina”, condusă de C. Bărcănescu.

1908: A murit scriitorul Dimitrie Olănescu-Ascanio.

23 Ianuarie 1855: Apare la Iași revista „Foiletonul Zimbrului”, condusă de T. Codrescu și D. Gusti, ca supliment literar la ziarul „Zimbrul”.

24 Ianuarie, 1893: Apare în București „Moftul Român”, revistă condusă de I. L. Caragiale și Anton Bacalbașa.

1905: A murit cunoscutul actor Nicolae Ionescu.

1909: A murit Petre S. Aurelian.

1915: Barbu Delavrancea a ținut o cuvântare la societatea „Tinerimea Română” din București, despre „Patrie și patriotism”.

25 Ianuarie, 1848: S'a născut în Târgu-Neamț, profesorul Grigore Crețu.

1870: S'a născut în Brașov scriitorul Ermil Borcia.

1904: Apare în București revista „Cuvântul”, condusă de Iuliu Dragomirescu.

26 Ianuarie, 1902: A murit Mitropolitul Moldovii Iosif Naniescu.

27 Ianuarie, 1829: S'a născut în București Grigore C. Cantacuzino, fost director general al teatrelor.

1845: S'a jucat pentru prima oară în Iași, piesa „Robert șeful bandiților sau Hoții”, de Schiller, dramă în cinci acte, tradusă de Comisul Alecu Vasiliu.

1854: S'a născut în Buzău Alex. Marghiloman.

28 Ianuarie, 1896: Își încetează apariția revista „Viața”, ce fusese condusă de Alexandru Vlașuță.

1898: A murit în București, compozitorul muzical Alexandru Flechtenmacher.

29 Ianuarie, 1853: S'a născut în satul Mărgineni, județul Prahova, marele scriitor I. L. Caragiale.

1874: A murit istoricul bucovinean Eudoxiu Hurmuzaki.

30 Ianuarie, 1840: M. Kogălniceanu a scris cunoscuta sa prefață dela revista „Dacia literară”.

1877: Apare în Arad revista „Biserica și școala”, condusă de Vinčențiu Mangra.

Feraru (Leon). — Maghernița veche și alte versuri din anii tineri. București, **Cartea Românească**, 1926, 177 p. Lei 35.

b) Teatru

Mănescu (Virgiliu-Athanase). — Răsplată, dramă în 3 acte. București, **Fa-ral**, [1925], 63 p.

Speranția (Th. D.). — Teatru sătesc. Curcanii, comedie patriotică într'un act. Ediția III-a. București, **Cartea Românească**, 1925, 20 p. Lei 8.

c) Roman. Novelă.

Demetrius (V.). — Norocul cucoanei Fro-sa nuvele. București, **Universala**, Alcalay & Co. [1926], 188 p. Lei 40.

Ghica (Ion). — Din vremuri vechi. București, **Cartea Românească**, 1925, 31 p. Lei 3. (Pagini alese din scriitorii români nr. 199).

Pop (Vasile). — Domnița Viorica, roman. Ediția III-a. București, **Cugetarea**, S. Ciornei & P. C. Georgescu, 1926, 275 p. Lei 45.

Pora (Nicolae). — Oglinda fermecată. București, **Cartea Românească**, 1925, 31 p. Lei 3. (Pagini alese din scriitorii români nr. 200).

Rădulescu-Niger (N.). — Viață de artistă. Roman. București, **Cugetarea**, S. Ciornei & P. C. Georgescu, [1925], 399 p. Lei 55.

Sadoveanu (Mihail). — Insemnările lui Neculai Manea. București, **Cartea Românească**, 1925, 190 p. Lei 40.

Tulbure (Gh.). — Povestiri cu tâlc. Oradia, (Tip. „**Cele Trei Crișuri**”), 1925, 64 p.

d) Literatură străină tradusă

Coppée (François). — Când iubesti (bucăți alese). Traducere de Const. A. I. Ghica. București, **Cugetarea**, S. Ciornei & P. C. Georgescu, [1925], 11 p. Lei 22.

Maupassant (Guy de). — Povestiri alese. Traducere de Constantin A. I. Ghica. București, **Cugetarea**, S. Ciornei & P. C. Georgescu, [1925], 144 p. Lei 22.

Richepin (Jean). — Taina fatală. În românește de Sonia Vladimir. București, „**Adevărul**”, [1925], 31 p. Lei 4. (Lectura Nr. 42).

Verne (Jules). — Comoara din ostrov (minunatele aventuri ale lui Antifer). În românește de Ion Pas. București, **Cugetarea**, S. Ciornei & P. C. Georgescu, [1925], 2 v., 143 p. Fig. (I); 133 p. Fig. (II). Lei 40.

Verne (Jules). — Un oraș plutitor. București, **Cugetarea**, S. Ciornei & P. C. Georgescu, [1925], 133 p. Fig. Lei 20.

Zola (Emile). — Adevărul. Traducere de Ion Pas. București, **Cugetarea**, S. Ciornei & P. C. Georgescu [1925], 2 v., 219 p. (I); 244 p. (II). Lei 80.

Zweig (Ștefan). — Adorație. În românește de F. Aderca. București „**Adevărul**”, [1925], 31 p. Lei 4. (Lectura Nr. 43).

Molnar (Franz). — Nu distrugeți iluziile. În românește de Marga Dima. București, **Adevărul**, (1925), 31 p. Lei 4. (Lectura nr. 41).

9 ISTORIE, BIOGRAFIE

Benedeck Elek. — Magyarok története. Cluj, (Tip. „**Minerva**”), 1925, 193 p. Lei 25. (A „magyar nép” könyvtára 8—9).

Giurescu (Constantin C.). — Noi contribuțiuni la Studiul marilor dregătorii în secolele XIV și XV. București, (Tip. **Socec & Co.**), 1925, 75 p. Lei 60.

Gorsky (Lt. Col. V.). — Pribeag în țara mea (Peripețiile unor ofițeri fugiți din captivitate). București, **Cartea Românească**, 1925, 238 p. Lei 45.

Orza (Vl.). — De temporum historicorum apud Polyaeum usu. Intrebuințarea timpurilor istorice la Polien. București, **Cartea Românească**, (1925), 64 p. + errata. Lei 80.

a) Biografie

Metes (Ștefan). — Regele Ferdinand al României. Cluj, (Tip. „**Ardealul**”), 1925, 270 p. + errata. Fig. Lei 90.

Nicolau (Col. T.). — Ioan Huniade Corvin. București, (Tip. **Marelui Stat Major**), 1925, 564 p. Fig., hărți. Lei 125.

E C O U R I

REDAȚIONALE

□ Manuscrisele nepublicate, nu se păstrează.

● Comisiunea și condițiunile de participare la premiul de proză de 5000 lei al „Universului literar” sunt publicate în corpul revistei.

□ În numeroase viitoare vom publica capitole inedite din romanele: „Intunecare” al d-lui Cezar Petrescu și „Vioara mută” al d-lui N. Davidescu.

□ Cetitorul care ar fi inclinat să se a-larneze de profuziunea premiilor literare dela noi, e rugat să spicuiască din „Curierul literar francez” ce publicăm în numărul de față și numărul și diversitatea premiilor literare în Franța.

EDITORII

□ Editura „Socec” a donat 10.000 lei Societății Scriitorilor Români ca să se institue un premiu de poezie „Socec” pentru cel mai bun volum de versuri al anului.

S. S. R.

□ În ședința de Vineri, 22 Ianuarie a. c., Comitetul Societății Scriitorilor Români, a discutat chestiunea decernării premiilor literare pe anul acesta.

Societatea va distribui următoarele 7 premii literare:

1. Un premiu pentru roman, în valoare de 25.000 lei, denumit „Premiul I. Al. Brătescu-Voinești” al ministerului artelor

2. Un premiu pentru roman, în valoare de 20.000 lei, denumit „Premiul C. A. Rosetti”, al ziarului „Viitorul”.

5. Un premiu pentru proză, în valoare de 10.000 lei, denumit „Premiul Socec”.

4. Un premiu pentru poezie, în valoare de 6000 lei, al S. S. R.

5. Un premiu pentru poezie, în valoare de 4000 lei, al S. S. R.

6. Un premiu pentru debutanți, proză sau versuri, în valoare de 2000 lei, denumit „Premiul Benvenisti”.

7. Un premiu de poezie, pentru debutanți, în valoare de 1000 lei, denumit „Premiul Ionel Pavelescu”.

REVISTE

□ Țara noastră (an. VII, Nr. 3; 17 Ianuarie) publică sub titlul: „Un precursor al unității: Iosif Vulcan, conferința pe care d. Octavian Goga a ținut-o la Oradea, în amintirea fostului director al reputatei „Familia” — revista de debut a lui Mihail Eminescu.

Din conferința, bogată în evocare și reconstituire istorico-literară, ne vom face plăcerea să dăm un fragment în numărul viitor.

□ În Lumea (an. Nr. 46; 17 Ianuarie) d-l Tudor Arghezi publică doi psalmi (8 și 9), frazezi de vervă și devoțiune. Desprindem:

Tare sînt, Doamne, singur și pieziș!
Copac pribeag uitat în cîmpie,
Cu fruct amar și cu frunziș
Țepos și aspru 'n îndirjirea-mi vie.

Ținjesc ca pasărea ciripitoare
Să se oprească 'n drum,
Să cînte 'n mine și să zboare
Prin umbra mea de fum.

Aștept crîmpeie mici de gingășie;
Cîntece mici de vrăbii și lăstun
Să mi se dea și mie
Ca pomilor subțiri cu gustul bun.

Nu am nectaruri roze de dulceață
Nici chiar aroma primei agurizi,
Dar prins adînc între vecii și ceață
Nu-mi stau pe coajă moile omizi.

Un admirabil articol al d-lui G. Topârceanu: „O amintire — note și impresii pe marginea unei reviste”, în care se vorbește cu duioasă simpatie de Cincinat Pavelescu și de trubadurescul său suflet.

□ Adevărul literar și artistic (VII, Nr. 267; 17 Ianuarie) publică: „Neliterarii” de Paul Zarifopol; „Lacretelle” de Aureliu Weiss; „Vârsta și talentul” de Ion Gorun; „O carte despre sfinți” (despre volumul d-lor Sadoveanu și Pătrășcanu) de Tudor Teodorescu-Braniste; „Cronica teatrală” de M. Sevastos; „Preocupări de artă” (W. Worringier) de H. Blazian, etc.

□ Roma (V, Nr. 12; Decembrie 1925): „Cei vii și cei morți”, lecția de deschidere a cursului de literatură, de d. Ramiro Ortiz; „In amintirea lui Renato Serra” de Alexandrina Mititelu; „Ubi sunt?” de C. Radu; „Parini, oda cu oda” de Alexandru Marcu.

EXPOZIȚII

□ Expoziția d-lui I. Teodorescu-Sion, rămâne deschisă până la 31 Ianuarie, în sala „Ileana” (Cartea Românească).

□ Sculptorul Jalea a deschis expoziția sa la „Căminul Artelor-Regina Maria” (Casa Dobriceanu, Calea Victoriei) la 17 Ianuarie. Expoziția rămâne deschisă până la 15 Februarie.

CONFERINȚE

„MISTICI ITALIENI”, este titlul Conferinței pe care o va ține la Fundația Carol I, Duminică 24 crt., ora 5 seara, d. Nicolae Ionescu, conferențiar la Universitate, în ciclul conferințelor Institutului de Cultură Italiană.

DIN ȚARĂ

□ În Brăila funcționează o bibliotecă populară „Petre Armencea” fondată în 1897.

Biblioteca Armencea posedă 10.000 volume. În colecțiile Bibliotecii se găsesc opere din toate specialitățile importante. Cele mai multe din cărțile Bibliotecii, sunt scrise în limba română, apoi, în ordine descrescândă, vin cărțile scrise în limbile: franceză, germană, italiană, engleză, latină și elenă.

În anul 1925 s'au consultat 8524 cărți și reviste de 500 cititori înscriși.

Comitetul societ. Biblioteca Populară „Petre Armencea” pe anul 1926: Președinte, d. avocat Traian Țino; vice-președinți: d-nii prof. C. Dinu și dr. Mircea Constantinescu; secretar, d. ing. George Marinescu; bibliotecar, d. prof. Ion Ionescu; casier, d. Locot. Vlad Gavril; cen-zori: d-nii: avocat C. Ianculescu, avocat V. Albu și Belizarie Dumitrescu, institutor.

TEATRALE

□ Piesa într'un act „Metamorfoze”, de d. Ion Marin Sadoveanu va fi reprezentată în luna Martie.

□ La Teatrul Național se repetă: „Se cretul” de Bernstein, „Fedra” de Racine și „Ioana D'Arc” de B. Schaw, în vederea reprezentațiilor cu d-na Marioara Ventura.

□ „Regele Lear” de Shakespeare, se va relua la Teatrul Național, cu maestrul Nottara în rolul principal, către sfârșitul acestei luni.

□ Drama lui Leonida Andreiew „Acel care primește palmele” se va juca în actuala stagiune la Teatrul Național.

□ Reprezentațiile trupei dela „Théâtre des Arts” din Paris, sub conducerea lui G. Pitoeff și Ludmila Pitoeff, vor începe la 19 Februarie la Teatrul Eforiel.

□ Premiera comediei „M-me Sans Gene” are loc în seara de 25 Ianuarie, la Teatrul Carol cel Mare.

BULETINUL NOUĂȚILOR LIBRĂRIEI FRANCEZE

Sub acest titlu, „Centrala Cărții”, Societate generală de librărie, București, str. Paris 1, publică în fiecare nr. al „Universului Literar”, lista celor mai recomandabile cărți franceze apărute în ultima săptămână și pe care le are în depozit. Cititorii „Universului Literar” vor găsi aceste cărți în principalele librării din țară, pe care le furnizează „Centrala Cărții”.

ROMANE, NUVELE

BONI DE CASTELLANE: *L'art d'être pauvre*, fr. 12.

CARCO FRANCIS: *L'amour vénéral*, frs. 15.

CENDRARS BLAISE: *Kodak*, frs. 7.50.

DRIEU LA ROCHELLE: *L'homme couvert de femmes*, frs. 9.

GOGOL NICOLAS: *Les ames mortes*, 2 vol. frs. 18.

HEMON LOUIS: *Battling-Malone pugiliste*, frs. 9.

BOULENGER JAQUES: *Renan et ses critiques*, frs. 8.50.

CLAUDEL PAUL: *Feuilles de saints*, frs. 9.

CLAUDEL PAUL, COCTEAU JEAN, RAMUZ C. F., etc.: *Croniques T. I. Coll. Le Roseau D'or*, frs. 12.

DAUDET LEON: *Souvenirs littéraires. Coll. Maitres et jeunes a aujourd'hui*, frs. 35.

GOURMONT JEAN de: *L'Art d'aimer*, frs. 9.

JEANROY: *Les origines de la Poésie lyrique en France*, frs. 40.

LEFEVRE FREDERIC: *Entretiens avec Paul Valéry*, frs. 15.

MEILLET: *La Méthode comparative et linguistique historique*, frs. 12.50.

FILOSOFIE, RELIGIE

BENDA JULIEN: *Les Billets de Sirius*, frs. 10.

BERNOVILLE GAETAN: *Sainte Thérèse de l'Enfant Jésus*, frs. 9.

CORPUS LT. C.: *Les Origines de l'erreur relativiste*, (15, 5/25). 20 p. Br. 4 fr. (K. Q. 4664).

NEDELKOVITCH: *La pensée philosophique creatrice, de Pascal*, frs. 6.

POMMIER JEAN: *La pensée religieuse de Renan*, frs. 9.

SAUSSURE J.: *Les contradictions de la pensée religieuse*, frs. 20.

SOLOVINE: *Epicure; Doctrines et Maximes*, frs. 10.

STEINER RUDOLF: *Un chemin vers la connaissance du soi*, frs. 7.

VARIGNY H.: *La mort et la biologie*, frs. 12.

WARRAIN FRANCIS: *L'Armature mé-thahisique*, frs. 25.

POESIE

ORLEANS: *Les Chefs-d'oeuvre de la poésie française*, frs. 35.

DREPT, ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE

CAPITANT HENRI: *Comment il faut faire sa thèse de doctorat*, frs. 6.

COPIN LOUIS: *Traité théorique et pratique de l'impôt sur le revenu*, frs. 20.

DESTABLE JACQUES: *L'Expertise en écriture. Ses méthodes récentes*, frs. 12.50.

LACOMBE EDOUARD: *La prévision en matière de crises économiques*, frs. 15.

MARTIN PIERRE-GEORGES: *La Stabilisation et le Retour a la monnaie or (Pologne Alemagne Territoire de Dantzig)*, frs. 20.

COMERȚ, FINANȚE

ANCEY CÉSAR: *Les Risques du crédit L'Assurance des crédits commerciaux 1926*, frs. 20.

Redactor: PERPESSICIUS